

Daianu: Mentinerea ratingului are în vedere perspectiva ajustarii bugetare; discutiile despre o eventuala incapacitate de plata sunt neavenite

Mentinerea de catre agentia Fitch a ratingului suveran al României are în vedere masurile de corectie initiate de Guvernul Bolojan si nu numai din acest motiv discutiile publice legate de o eventuala incapacitate de plata a României, neplata salariilor si pensiilor, sunt neavenite, considera academicianul Daniel Daianu, presedinte al Consiliului Fiscal.

"Pachetul de masuri adoptat de Guvern în iulie 2025 si alte masuri urmaresc sa previna ca agentile de rating sa retrogradeze riscul suveran al României; aceste masuri de corectie pot face ca în câtiva ani datoria publica a tarii sa se stabilizeze sub 70 la suta din PIB, iar la finele lui 2026 deficitul bugetar sa fie în jur de 6 la suta din PIB. Deficitul de cont curent poate sa fie sub 7 la suta din PIB în 2026. În 2025, deficitul bugetar este improbabil sa coboare sub 8 la suta din PIB. Mentinerea de catre agentia Fitch a ratingului suveran al României, în 15 august a.c, are în vedere masurile de corectie initiate de Guvernul Bolojan, perspectiva ajustarii bugetare. Nu numai din acest motiv, discutiile publice legate de o eventuala incapacitate de plata a României, neplata salariilor si pensiilor, sunt neavenite", a aratat acesta în introducerea celei de-a 19-a editii a Raportului de analiza a convergentei "România - Zona Euro Monitor", intitulata "Corectie bugetara în România în conditii foarte neprielnice".

Daianu a reamintit, astfel, ca reechilibrarea bugetului public este vitala pentru securitatea economiei românești, iar aceasta înseamna diminuarea deficitului bugetar de la peste 9% din PIB în 2024 la circa 3% din PIB pâna la finele acestui deceniu. Astfel, s-ar reduce si deficitul de cont curent având în vedere ca economia României sufera si de sindromul deficitelor gemene.

El subliniaza, însa, ca aceasta corectie bugetara se desfasoara sub auspicii foarte nefavorabile, interne si externe, si are un caracter prociclic ce nu putea fi evitat având în vedere urgenta ajustarii bugetului pentru a se mentine accesul la finantare si refinantare pe piete.

"Cum a subliniat Consiliul Fiscal în mod constant si alte analize serioase, corectia deficitului bugetar nu se poate realiza numai pe partea de cheltuieli ale bugetului public. Aceasta realitate si-a pus amprenta si pe programul de corectie elaborat de Guvernul Bolojan, care cuprinde ajustari de cheltuieli, cresteri de venituri fiscale prin revederi de taxe si impozite si eforturi de colectare mai buna, reforme ale functionarii Statului, ale companiilor de stat", a precizat Daianu în documentul citat.

El atrage atentia ca exista o serie de teze eronate, ce au întretinut confuzie în abordarea crizei bugetare. Printre ele sunt cele care sustin ca o corectie se poate face numai pe partea de cheltuieli, ca deviza normativa, si ca trebuie sa se colecteze mai bine venituri fiscale înainte de a creste taxe si impozite.

"Nu s-a înțeles urgenta în care se afla România, functionarea pietelor financiare, si ca nu poti veni cu promisiuni ca cele facute în anii trecuti - este o problema de credibilitate", comenteaza autorul.

O alta teza gresita din perspectiva sa este cea potrivit careia economia privata tine în spate pe bugetari, ce sunt un fel de "paraziti", ignorându-se astfel ca exista bunuri publice de care chiar economia privata are nevoie.

Alte erori despre care scrie economistul se refera la ideile potrivit carora veniturile fiscale joase exprima un contract social, banii europeni finanteaza deficitul bugetar si pe cel de cont curent, iar listarea la bursa a companiilor de stat poate rezolva problema deficitului.

"Se subestimeaza magnitudinea necesarului de corectie bugetara (de la 9 la suta la 3 la suta din PIB) si ca resurse obtinute din asemenea listari nu influenteaza deficitul structural", a mai explicat Daniel Daianu.

Totodata, el considera falsa ideea ca deficitele din 2023 si 2024 se explica prin investitii, dat fiind ca mare parte din investitii publice este finantata cu bani europeni.

Afirmatia potrivit careia cine are venit mic înseamna ca nu munceste suficient este catalogata de presedintele Consiliului Fiscal drept o interpretare rudimentara si cinica a functionarii unei societati.

"Când o reforma bugetara/fiscala, o reforma a statului, afecteaza venituri ale oamenilor, firmelor, dispute cu emotii la extrem sunt inerente, mai ales într-o societate profund divizata. Dar teze si confuzii ca cele evocate mai sus, dogmatism si fundamentalisme, egoism si ipocrizie au îngreunat alcatuirea programului de corectie. Pe de alta parte, natura umana este complexa, cu trasaturi bune si rele", comenteaza Daianu.

Pentru viitor, el considera ca este esential ca rectificarea bugetara sa tina cont de masurile de corectie si precizeaza ca este de salutat setul de masuri ale Ministerului de Finante care urmareste largirea bazei de impozitare si o colectare mai buna taxelor si impozitelor (reforma ANAF).

Daniel Daianu a explicat, în context, ca aderarea la zona euro nu poate avea loc în lipsa consolidarii bugetare, deci nu înainte ca deficitul bugetar sa ajunga la 3 la suta din PIB. "Realist, aderarea nu se poate realiza înainte de 2031-2032", mentioneaza sursa citata.

"Pachetul de masuri de corectie bugetara este pretul pe care îl platim pentru erorile de politica bugetara din anii trecuti. Este de dorit ca mult din cheltuielile de aparare sporite în România sa se realizeze făcând apel la programul de 150 miliarde euro al UE - care pot avea atât utilitate militara cât si civila (si care includ lucrari de infrastructura). Cadrlul Financiar Multilateral (CFM) va aloca probabil mai putine resurse României în noul exercitiu. Noul CFM se va schimba având în vedere provocarile pentru UE legate de competitivitate si aparare/securitate. România a capatat o "dependenta" de fondurile europene care se poate întoarce ca un bumerang când aceste resurse se vor diminua drastic în mod inevitabil - dupa 2026 se termina PNRR, iar banii din CFM se vor reduce în urmatorul exercitiu financiar. Scaderea masiva a resurselor europene va influenta executia bugetara, investitiile publice, balanta de plati si PIB potential", mai arata Daianu.

Acesta sustine ca societatea româneasca are numeroase metehne si institutiile sunt relativ slabe, chiar se poate vorbi de un sindrom de "forme fara fond", ce merge însa adânc în istorie, însa o subestimare a progresului economic al României dupa 1989, a rolului apartenentei la UE si NATO, este gresita.

"În plus, dificultati economice si sociale se observa în mai toate tarile democratice; nu trebuie deci sa cadem în capcana unui exceptionalism românesc din acest punct de vedere. Pentru securitatea României, a UE, este vital ca relatia transatlantica sa nu se erodeze", a mai precizat Daniel Daianu.